

nasıl başaracağını, dünya hayatından sonra insanın nelerle karşılaşacağını içeren bilgilerle göndermiştir. Bu elçileri de gönderildikleri topluluklar için "en güzel bir örnek" kılmıştır. [3] Bu elçilere inanarak tâbi olan kimselere de hem dünyada hem de ahrette her türlü korkudan güvende olacaklarını, üzülmeceklerini

[4]

ve en güzel sona ulaşacaklarını

[5]

bildirmiştir.

Tabiatı ve kendini doğru okuyan, yaratılış amacını merak eden, doğruyu arayan insana peygamberlerin çağrısı ulaşınca bu çağrışı derhal kabul etmiş ve artık yörüngesini bulmuştur. Bu dünyaya geliş amacının, Allah'a kulluk olduğunu [6], bu kulluğun da hayatımızı gerçekleştirirken eylemlerin/işlerin en güzel olanını (ehsenü amel)

[7]

tercih ederek, gerek tercihte gerekse uygulamada Peygamberi model alarak yerine getirileceğini öğrenmiştir. Allah (c.c) ve Elçisi'nin görüş beyan ettiği konularda kendisinin seçme hakkının olmadığını

[8]

bilmiş, bütün karşılaştığı her şeyde Peygamber'i (s.a.v.) model almış hiçbir konuda onun önüne geçmemeye

[9]

söz vermiştir.

Hayatının bütün alanlarını Allah'ın emrettiği şekilde Hz. Peygamberi (s.a.v.) model alarak anlamlandırmak ve yaşamak zorunda olan Müslüman insanın, Allah'ın biz insanlara lütfettiği en önemli özelliklerden biri olan dilini de Allah'ın emrettiği ve Hz. Peygamberin (s.a.v.) uyguladığı şekilde kullanması gerekir. Müslümanın dili ile işleyeceği ameller içerisinde iyisi vardır, daha iyisi vardır, daha daha iyisi vardır: kötüsü vardır, daha kötüsü vardır, daha daha kötüsü vardır, en kötüsü vardır. Her işte olduğu gibi Müslüman diliyle de yapabileceğinin en iyisini yapmaya odaklanır çünkü o şunu bilir:

□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□

Herkesin yaptıkları işlere göre dereceleri vardır. Rabbin onların yaptıklarından habersiz değildir." [10]

rehberlik yapacaktır.

Bu konuda Kur'an ve Sünneti incelediğimiz de dilin bir takım kullanımlarının Allah (c.c.) ve Elçisi tarafından emredildiğini, övüldüğünü ve teşvik edildiğini, sahiplerinin ödül ile müjdelendiğini görürüz. Diğer bir takım kullanımlarının da yasaklandığını, yerildiğini ve yapanların ceza ile uyarıldığını görürüz. Şimdi bunları sıra ile açıklayalım:

A. Dinin Güzel Gördüğü, Emrettiği, Tavsiye ve Teşvikte Bulunduğu Sahibini Ödül ile Müjdelediği Dil Kullanımları:

1. Doğru söylemek:

Allah Teâla bizlere konuştuğumuz zaman doğru söz konuşmamızı emretmiş, işlerimizin düzeltilmesini, günahlarımızın bağışlanmasını da doğru sözlü olmaya bağlamıştır ve şöyle buyurmuştur:

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا قَوْلًا يَكْفُرُ بِاللَّهِ عَدْوًا مِمَّا قُلْنَا يَسْمَعُونَ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا قَوْلًا يَكْفُرُ بِاللَّهِ عَدْوًا مِمَّا قُلْنَا يَسْمَعُونَ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا قَوْلًا يَكْفُرُ بِاللَّهِ عَدْوًا مِمَّا قُلْنَا يَسْمَعُونَ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا قَوْلًا يَكْفُرُ بِاللَّهِ عَدْوًا مِمَّا قُلْنَا يَسْمَعُونَ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا قَوْلًا يَكْفُرُ بِاللَّهِ عَدْوًا مِمَّا قُلْنَا يَسْمَعُونَ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا قَوْلًا يَكْفُرُ بِاللَّهِ عَدْوًا مِمَّا قُلْنَا يَسْمَعُونَ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا قَوْلًا يَكْفُرُ بِاللَّهِ عَدْوًا مِمَّا قُلْنَا يَسْمَعُونَ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا قَوْلًا يَكْفُرُ بِاللَّهِ عَدْوًا مِمَّا قُلْنَا يَسْمَعُونَ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا قَوْلًا يَكْفُرُ بِاللَّهِ عَدْوًا مِمَّا قُلْنَا يَسْمَعُونَ

"Ey iman edenler! Allah'a itaatsizlikten sakının ve doğru söz söyleyin ki, Allah sizin işlerinizi düzeltsin, günahlarınızı bağışlasın. Kim Allah'a ve resulüne itaat ederse gerçekten büyük bir kazanç elde eder." [\[14\]](#)

H.z. Peygamber (s.a.v) ise şöyle buyururlar:

İnanan kişilerin lisanını da kontrol etmesi gerekir. Çünkü Allah katında doğru söyleyenler cennete, yanlış söyleyenler cehenneme gireceklerdir. Bu nedenle, inanan kişilerin lisanını da kontrol etmesi gerekir. Çünkü Allah katında doğru söyleyenler cennete, yanlış söyleyenler cehenneme gireceklerdir.

“Hiç şüphe yok ki doğruluk iyiliğe götürür. İyilik de cennete götürür. Kişi doğru söyleye söyleye Allah katında siddîk /doğru sözlü diye yazılır. Yalancılık kötüye götürür. Kötülük de cehenneme götürür. Kişi yalan söyleye söyleye Allah katında kezzâb/çok yalancı diye yazılır.” [\[15\]](#)

2. Yumuşak sözle hitap etmek:

Yüce Rabbimiz Musa'ya ve Harun'a (a.s.) Firavun'a mesajlarını iletirken yumuşak bir üslup kullanmalarını emretmiş bunun daha etkili olacağına işaret etmiştir.

“Yine de ona söyleyeceklerinizi yumuşak bir üslûpla söyleyin, ola ki aklını başına toplar veya içine bir korku düşer.” [\[16\]](#)

“Yine de ona söyleyeceklerinizi yumuşak bir üslûpla söyleyin, ola ki aklını başına toplar veya içine bir korku düşer.” [\[16\]](#)

Aynı şekilde Hz. Peygamber'in (s.a.v) üslup ve davranışlarındaki yumuşaklığı övmüş bunun insanların kalplerini ısındırıp birlik ve beraberliği pekiştirdiğine işaret etmiştir.

İnanan kişilerin lisanını da kontrol etmesi gerekir. Çünkü Allah katında doğru söyleyenler cennete, yanlış söyleyenler cehenneme gireceklerdir. Bu nedenle, inanan kişilerin lisanını da kontrol etmesi gerekir. Çünkü Allah katında doğru söyleyenler cennete, yanlış söyleyenler cehenneme gireceklerdir.

Allah Teâlâ kendine çağıran sözü övmüş ve onu en güzel söz olarak nitelemiştir:

"Rabbinin yoluna hikmetle ve güzel öğütle davet et; onlarla en güzel yöntemle tartış. Kuşkusuz senin rabbin, yolundan sapanların kim olduğunu en iyi bilendir; O, doğru yolda bulunanları da çok iyi bilir." [\[19\]](#)

4. Muhtevası hakka davet olan ve Hakka davet karşısında kabul ile ifade edilen güzel söz Allah Tarafından Övülmüştür:

Allah Teâlâ kendine çağıran sözü övmüş ve onu en güzel söz olarak nitelemiştir:

Allah Teâlâ, hak bir görev karşısında kabul edip güzel söz söylemenin daha hayırlı olacağını bildirmiştir:

"Allah'a çağıran, dine ve dünyaya yararlı iş yapan ve "Ben müslümanlardanım" diyenden daha güzel sözlü kim vardır?" [\[20\]](#)

Allah Teâlâ, hak bir görev karşısında kabul edip güzel söz söylemenin daha hayırlı olacağını bildirmiştir:

"Güzel olan itaattir, makbul sözdür. Durum (savaş emri) kesinlik kazanınca Allah'a karşı sadâkat göstereleirdi onlar için hayırlı olacaktı." [\[21\]](#)

B. Dinin Hoş Görmediği, Yasakladığı, Uzak Durulmasını Tavsiye Ettiği Sahibini Azab ile Uyardığı Dil Kullanımları:

1. Yalan ve gerçeğe aykırı sözler:

Allah Teâlâ, yalan ve gerçeğe aykırı söz kullanmayı bir çok ayette yasaklamıştır onlardan bir tanesini vermek ile yetineceğiz:

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا قَوْلًا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِلْمٍ فَهُوَ لَكُمْ حَيْثُ أَنتُمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْعَذَابُ أَلِيمٌ ۖ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ ذَكِيمٌ ۚ»

"Yapılması gereken işte budur. Kim Allah'ın koyduğu yasaklara saygı gösterirse bu, rabbi katında kendisi için çok hayırlı olur. Size vahiy ile (haramlığı) bildirilenlerin dışındaki hayvanları yemeniz helâl kılınmıştır. Öyleyse pislikten yani putlardan uzak durun ve asılsız sözden de kaçının." [\[22\]](#)

Allah Teâla, yalan sözle hidayet arasında bağlantı kurmuş ve yalanın onu söyleyenleri hidayete ulaştırmayacağını bildirmiştir:

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا قَوْلًا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِلْمٍ فَهُوَ لَكُمْ حَيْثُ أَنتُمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْعَذَابُ أَلِيمٌ ۖ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ ذَكِيمٌ ۚ»

"Firavun ailesinden olup imanını gizleyen bir mümin kişi şöyle dedi: "Adamı, 'Rabbim Allah'tır' dediği için öldürecek misiniz? Oysa o size rabbinizden âyetler getirmiştir. Eğer yalancı biriyse yalanı kendi zararınadır; ama eğer doğru söylüyorsa size bildirip uyardığı şeyin bir kısmı başınıza gelecektir. Hiç kuşku yok ki Allah, aşırılığa sapmış, yalancı kimseyi doğru yola ulaştırmaz." [\[23\]](#)

2. Yalancı şahitlik yapmak veya kötü eylemlerin yapıldığı yerlerde bulunmak:

Allah Teâlâ, övmüş olduğu kullarının özellikleri arasında şu özelliği de anmıştır:

□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□□□□
□□□□□□□□

"Yine anılan o iyi kullar, asılsız şeylere şahitlik etmezler; boş ve mânasız davranışlarla karşılaştıklarında onurluca çekip giderler." [\[24\]](#)

3. Allah'ın ayetlerine karşı duyarsız kalmak:

Allah Teâlâ, övmüş olduğu kullarının özellikleri arasında şu özelliği de anmıştır:

□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□

"Kendilerine rablerinin âyetleri hatırlatıldığında o âyetler karşısında körler ve sağırlar gibi bilinçsizce davranmazlar. " [\[25\]](#)

4. Alaya almak, uygun olmayan lakaplar takarak küçümsemek:

Allah Teâla bütün bunları yasaklamıştır:

□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□
□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□

büyük bir ceza vardır." [\[28\]](#)

7. Geremediği yerde yüksek sesle bağırarak konuşmak, özellikle de anne, baba öğretmen v.b. büyüklerin yanında onların seslerini bastıracak şekilde konuşmak hoş karşılanmamıştır:

Bu konuya işaret eden ayet:

□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□ □□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□□□□

"Yürüyüşünde ölçülü ol, sesini yükseltme; çünkü seslerin en çirkinini eşeğin anırmasıdır." [\[29\]](#)

Sonuç

Buluğ çağından son nefesine kadar istemli olarak bilinçli bir şekilde yaptığı bütün amellerinden Allah Teâlâ tarafından sorguya çekileceğine, yaptığı en ufak bir iyilikten ödül alacağına, en ufak kötülükten de cezaya çaptırılacağına inanan insanlar olarak biz Müslümanların en dikkat etmeleri gereken alanlardan biri de "dil"imizin diğer bir ifade ile "lisan"ımızın kullanımımızdır. Allah Teâlâ'nın bize verdiği diğer imkanlarda olduğu dilimizin imkanlarını da bütün potansiyeli ile salih amele yani Allah'ın rızasını kazandıracak eyleme dönüştürmek bu alanda başlıca hedefimiz olmalıdır. Bu hedefe ulaşmak için Allah Teâlâ'nın bu konudaki emirlerini, nehiylerini, tavsiyelerini ve övgülerini dikkate alarak bütün bunları Hz. Peygamberi model olarak gerçekleştirmeliyiz. Bu konuda yapmamız gerekenleri, doğru sözlü olmak; yumuşak bir üslup kullanmak, insanlarla konuşmalarımız esnasında sözün en güzelini seçmek; doğruya, güzele, faydalı olana davet edildiğimizde güzel bir şekilde itaat etmek şeklinde özetleyebiliriz. Sakınmamız gerekenleri ise yalan söz, yalancı şahitlik, Kur'an ve güzel sözler karşısında kayıtsız kalmak, başkalarıyla alay etmek, insanları küçük düşürücü lakaplar kullanmak, iftira etmek, su-i zanda bulunmak, gıybet etmek, gereksiz olarak yüksek sesle konuşmak olarak özetleyebiliriz.

Allah Teâla hepimize lisanımız dahil olmak üzere bütün alanlardaki imkanlarımızı O'nu razı

edecek şekilde değerlendirmeyi nasip eylesin! Allah'a emanet olun! Allah'ın selamı ve bereketi üzerinize olsun....

---

[1] En'am 6/77

[2] Fatıha 1/1-7

[3] Ahzab 33/21

[4] Bakara 2/39

[5] Rad 13/24; Taha 20/132; kassas 28/83; Araf 7/128

[6] Zâriyât 51/56

[7] Mülk 67/2

[8] Ahzab 33/36

[9] Hucurât 49/1

[10] En'am 6/132

[11] Hadid 57/4

[12] Mücadele 58/6

[13] Kaf 50/16,17,18.

[14] Ahzab 33/70,71

[15] Buhari, Edep, 69.

[16] Taha 20/44

[17] Âl-i İmran 3/159

[18] İsra 17/53

[19] Nahl 16/71

[20] Fussilet 41/33

[21] Muhammed 47/21

[22] Haç 22/30

[23] Mü'min 40/28

[24] Furkan 25/72

[25] Furkan 25/73

[26] Hucurât 49/11

[27] Hucurât 49/12

[28] Nur 24/23

[29] Lokman 31/19